

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ทศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อพุทธศาสนา และพระสงฆ์ ได้ทำการศึกษาเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ศึกษาต้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ
๒. ศึกษาแบบวิจัยสนาม ได้แก่ การส่งแบบสอบถามให้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ และได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในขอบเขตของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะ-  
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี กับ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ปีที่ ๔ โดยกำหนดจำนวนเท่ากับ  
ร้อยละ ๔๐ ของนักศึกษาปีที่ ๔ ของแต่ละคณะ คือ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ๑๒๕ คน  
จากจำนวนทั้งหมด ๓๑๒ คน และคณะศิลปศาสตร์ ๖๔ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๗๒ คน รวม  
ประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๑๙๔ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๒ คณะ รวม ๔๘๔ คน  
ดังตารางข้างล่าง

ประชากร	จำนวนทั้งหมด	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
		คน	ร้อยละของน.ศ.ปีที่ ๔ ของแต่ละคณะ
นักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการ- บัญชี	๓๑๒	๑๒๕	๔๐.๐
นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์	๑๗๒	๖๔	๔๐.๐
	๔๘๔	๑๙๔	๔๐.๐ (๑๙๔)

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

## ๒. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามชื่อ "ทัศนคติของนักศึกษาระบบทศวรรษต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์" เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพทั่ว ๆ ไปของนักศึกษาระบบทศวรรษ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและพระสงฆ์ และเพื่อวัดทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ (ดูจากภาคผนวก ก.)

แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบคำถามปิด (Close-ended questionnaire) ซึ่งมีแนวคำถามในสิ่งที่ต้องการทราบไว้ในแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม รวม ๒ ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ (Multiple choice) มีข้อความให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตนมากที่สุด มีจำนวน ๒๐ ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

- ก. ภูมิหลังทั่วไปของนักศึกษา เช่น เพศ สาขาวิชา เชื้อชาติ อุดมคติในชีวิต
- ข. การปฏิบัติศาสนกิจของนักศึกษา
- ค. ความเข้าใจในหลักธรรมทางพุทธศาสนาของนักศึกษา

ส่วนนี้จะใช้ในการเขียนประกอบการบรรยายเกี่ยวกับสภาพทั่ว ๆ ไปของนักศึกษาระบบทศวรรษที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและพระสงฆ์ ในบทที่ ๓ และ ๔ เป็นสำคัญ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบวัดทัศนคติ ๕๐ ข้อ โดยใช้รูปแบบวิธีการวัดทัศนคติของ Likert ที่เรียกว่า Likert Scale หรือ Five-Point Scale . เป็นแบบอย่างในการเขียนแบบสอบถาม คือ ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ๕ ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความที่ใช้วัดทัศนคติ ๕๐ ข้อนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ข้อความที่เห็นชอบด้วย หรือพึงพอใจต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ (Positive Statement) เป็นข้อความที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาและพระสงฆ์ในแง่ที่เป็นประโยชน์และ/หรือดี และข้อความที่ไม่เห็นชอบด้วย หรือ ไม่พึงพอใจต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ (Negative Statement)

เป็นข้อความที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาและพระสงฆ์ในแง่ที่ไม่เป็นประโยชน์และ/หรือไม่ดี

การให้คะแนนแต่ละข้อ ถ้าตอบรับเห็นด้วยกับข้อความที่พึงพอใจต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ (ในแง่ที่เป็นประโยชน์และ/หรือดี) ก็ให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง - ๕, เห็นด้วย - ๔, ไม่น่าใจ - ๓, ไม่เห็นด้วย - ๒, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง - ๑ ถ้าตอบรับข้อความที่ไม่พึงพอใจต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ (ในแง่ที่ไม่เป็นประโยชน์และ/หรือไม่ดี) ก็จะให้คะแนนกลับกัน คือ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ คะแนนที่ผู้ตอบจะได้ คือ คะแนนรวมที่ได้จากข้อความต่าง ๆ

### ๓. ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓.๒ สาขาวิชา คือ สาขาวิชาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี กับ ศิลปศาสตร์

๓.๓ เพศ คือ ชาย และ หญิง

๓.๔ เชื้อชาติ คือ ไทย และ จีน

๓.๕ อุดมคติในชีวิต คือ

(๑) ดำรงชีวิตอยู่ในศีลธรรม

(๒) ไม่มีเป้าหมายเฉพาะ พยายามดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม

(๓) ดำรงชีวิตตามความชอบและความพอใจของตนเอง

(๔) แสวงหาตำแหน่ง ความร่ำรวย เกียรติยศ ชื่อเสียงในสังคม

(๕) หุ้มเหตุนเพื่อประโยชน์แก่สังคม

๓.๖ การพึงธรรม คือ ผู้ที่เคยพึงธรรม และ ผู้ที่ไม่เคยพึงธรรม

### ๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม คือ

๔.๑ คำนวณร้อยละของคำตอบทั้งหมดของนักศึกษาระบบธรรมศาสตร์ ปีที่ ๔

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีกับคณะศิลปศาสตร์ เพื่อศึกษาสภาพทั่ว ๆ ไป ของนักศึกษา

ธรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและพระสงฆ์ และนำส่วนนี้มาเขียนประกอบการบรรยายในเรื่องพุทธศาสนาในสังคมไทย และสถาบันสงฆ์ (บทที่ ๓, ๔)

๔.๒ หาค่าสหสัมพันธ์ของข้อความที่ใช้วัดทัศนคติ จำนวน ๕๐ ข้อ (ดูจากภาคผนวก ข.) โดยใช้วิธีการของ Likert ถ้าข้อความมีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ ๐.๔๑<sup>๑</sup> ขึ้นไป ก็คัดเลือกข้อความนั้นมาใช้ในการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระบบธรรมศาสตร์เมื่อจำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ เมื่อคัดเลือกแล้ว ปรากฏว่าเป็นข้อความที่วัดทัศนคติต่อพุทธศาสนา ๑๗ ข้อ และข้อความที่วัดทัศนคติต่อพระสงฆ์ ๑๐ ข้อ (ดูจากภาคผนวก ค.)

๔.๓ คำนวณร้อยละของคำตอบในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อพุทธศาสนาและพระสงฆ์ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา เพศ เชื้อชาติ จุดมคติในชีวิต การพึงธรรม

๔.๔ ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มต่าง ๆ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา เพศ เชื้อชาติ จุดมคติในชีวิต การพึงธรรม โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละกลุ่มและวิเคราะห์ความแปรผัน (Analysis of Variance) เพื่อหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อจะได้ทราบว่าแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง ภายในกลุ่มเดียวกันอย่างไร

-----

<sup>๑</sup>ค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ ๐.๑ - ๐.๓ เป็นค่าสหสัมพันธ์ในระดับต่ำ

๐.๔ - ๐.๖ เป็นค่าสหสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

๐.๗ - ๐.๙ เป็นค่าสหสัมพันธ์ในระดับสูง

การหาค่าสหสัมพันธ์ทั้ง ๕๐ ข้อนี้อยู่ในระดับ ๐.๑ - ๐.๗ คือ ในระดับต่ำและปานกลาง จึงเลือกระดับปานกลางไว้ศึกษาทัศนคติ

- ข้อสังเกต เมื่อต้องการสำรวจทัศนคติต่อสิ่งใด ควรจะได้มีการกำหนดข้อความที่ใช้สำรวจเป็นจำนวนมาก เพื่อจะได้คัดเลือกข้อความที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงไว้สำหรับวัดทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งนี้ เป็นข้อบกพร่องของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ที่มีข้อความในการใช้วัดทัศนคติน้อยเกินไป